

# DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,  
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,  
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12' — pengő.  
Postatakarékpénztári csekk számla: 43.916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: URAY SÁNDOR.

## „A kílence pedig hol van?”

(Körlevél a kebelbeli esperes és lelkipásztor urakhoz.)

Ad. 50—1943. sz.

Szeretett Szolgatársaim!

„Csak addig állanak szilárdan az egyházak és nem tovább, amíg a jól rendezett iskolákat első helyre teszik; ha ezek ingadoznak és pusztulnak, szükségképpen gyengülnek az egyházak is. Ezért, aki csak a felséges Isten dicsősége előmozdítása iránt böles és gyümölcsöző gondolatokat tud táplálni, főkép az iskolák gondját forgatja lelkében éjjel-nappal. Mert az iskolák a papok magvető helyei és méltán tarthatók az égi tudomány kincstárainak, amint a nagy bölcseiségű Kálvin írja egyik levelében.”

Ezeket a szavakat a legtragikusabb magyar évek sodrában, az önálló erdélyi fejedelemség összeomlása küszöbén mondotta el kolozsvári 1656-i székfoglaló beszédében egy már kihamvadni készülő, de századoknak előre világító faklya-lélek: *Apáczai Cseri János*. Ő is, mint minden igazi nagy nemzetformáló és Isten országának minden égőszemű váradalmasa, annál sóvárabban akarta a jövőt és annál görcösebben fogódzott bele a nevelés gondolatába, minél szorongatóbb volt a ma és minél több bizonytalansággal és romlással fenyegetett a közvetlen holnap. Az az igazság, amelyet fent idézett soraiban kifejezett, dönthetetlen és örökérvényű, a mi mai helyzetünkben is kötelező. A világ hatalmai és érdekei kegyetlen és hideg kérdőjeleket írhatnak iskoláink holnapja elé; a keresztyén nevelés kötelezettségét, tehát lehetőségét is, egy pillanatra sem tehetik kérdésessé. „*Navigare necesse est, vivere non est necesse.*...”

Ennélfogva szeretettel kérlek benneteket, olvasátok el nagyon figyelmesen és fontoljátok meg minden következményében a jelen soraim után következő két jelentést és az ugyancsak jelen lapszámunkhoz mellékelte nyugtatásokat. Megláthatjátok ebből, hogy kollégiumi akciónk első két és fél esztendeje Isten jóvoltából olyan eredményeket hozott, amelyek nélkül — tehát csak Kollégiumunk

rendes bevételi forrásaiból merítve — *lehetetlenség* lett volna elvégeznünk néhány legfontosabb épület-újítást és átalakítást s ezek elvégzése óvta meg ó épületünket a teljes lerongyolódástól s tette az egyik új épületünket kibővítés által a jövő számára használhatóbbá. Viszont megláthatjátok azt is, hogy e mély hálával említett eredmény ahhoz képest, amit emberileg szólva joggal vártunk és reméltünk, mégis csak igen sovány. E soraimnak azonban semmi irányban nem rekriminálás, csak a fáradhatatlan továbbmunkálkodásra buzdítás a célja.

Akciónk eleitől fogva úgy volt elgondolva, hogy az előre sejtett gazdasági és főként pénzügyi termésetű változásokhoz rugalmasan tudjon alkalmazkodni. Egészen nyilvánvaló, hogy tervbevett új és felettebb szükséges építkezéseink pillanatnyilag nemcsak azért lehetetlenek, mert az 1941-ben előirányzott pénzösszegnek még egyötöde sem gyűlt be rájuk, hanem még sokkal inkább lehetetlenek azért, mert ha a szükséges pénz szám- és összegszerűleg a kezünk közt volna is, magának az építkezés munkája megkezdésének volnának egyéb közismert elháríthatatlan akadályai. Ezért egyelőre talán jobb is, hogy az akcióra nem folytak be még nagyobb összegek készpénzben. És ezért volna nagyon kívánatos az akciónak mostantól fogva olymódon továbbfejlődnie, hogy mindazok, akik a Kollégium céljainak alapítványtevés útján való megerősítését forgatják szívükben, lehetőleg föld- vagy házingatlan, vagy egyéb, a pénzügyi változásoktól független érték ajándékozása felé irányíttassanak. Az akció eddigi fejlődése során már szép példánk vannak erre, de ezeknek a példáknak most mind jobban szaporodniuk kellene, mert „a napok gonoszak”.

Ez nem azt jelenti, mintha ezután a készpénzadományokat nem fogadnók oly szívesen és hálással, mint eddig. Nagyon is kérjük és szorgalmazzuk továbbra is, hiszen egy pillanatra sem szünetelő nagy szükségünk van rájuk, csak azt szeretnők, hogy a készpénzadományokkal ezután még inkább mint eddig, teljesen szabadon rendelkezessünk s

azok lehetőleg ne kapjanak alapítványi megkötöttséget. Minden adományfillért, amely szorosabb megkötés nélkül jut kezünkhöz, azonnal megfelelően fel tudunk és fel fogunk használni: karbantartásra vagy hasznos beruházásokra fordítunk, a diákszegélyezés folyton dagadó szükségleteit fedezzük és folyton apadó forrásait pótolgatjuk vele, vagy egyéb természetű átmeneti nehézségein segítjük át drága Anyaiskolánkat. Elgondolásom és reménységem szerint nem lehet olyan veszedelmesen nehéz idő, amelyben ennek az akciónak Kollégiumunk hasznát ne láthatná. Viszont sem a közelebbi, sem a távolabbi jövőben nem tudok elképzelni olyan történelmi helyzetet, amelyben a Kollégium az egyházkerület egész közönségének állandó áldozathozása, folytonos és rendszeres jókedvű adakozása nélkül, pusztán csak a fenntartók jóvoltából meg külső, idegen segítségre támaszkodva, fenn tudjon maradni és multjához méltóan tudja teljesíteni hivatását.

„Kérlek azért titeket, atyámjiai, az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és az Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteket, és ne szabjátok magatokat e világhoz...” (Róm. 12:1—2a.) Folytassátok és fejlesszétek az akciót csüggedetlenül tovább, vessétek latba személyes példaadásotokat, ragadjatok meg minden alkalmat, hogy a gyülekezetek figyelme egy ily gazdagon megáldott gazdasági év végén újra meg újra a Kollé-

gium nagy hivatására, magasztos céljaira és kiáltó szükségére irányuljon, győzzetek meg mindenkit és győződjetek meg magatok is Krisztus igazságáról, hogy „akinek van, annak adatik, akinek pedig nincs, attól még az is elvétetik, amije van...” Ez áll a vagyonra is, és áll a szívre is. De ma, amikor egyetlen bombarobbanás hatalmas magán- és közvagyonokat tehet bármikor tönkre, van-e maradandóbb vagyon az Istennek hálaáldozatul átadott s ezt a Jézus Krisztus nevében naponként meg is bizonyító emberi szívnél?

Jó előjelnek és áldott ígéretnek tekintem, hogy éppen a mai napon, e sorok írásához készülve vettem kézhez egy lepecsételt végrendeletet, amelynek szerzője hozzám írt levelében sejtetni engedti, hogy a végrendeletben a Kollégiumról is történt megemlékezés. De elárulom és vegyünk boldog megszügyenyüléssel tudomásul, kedves Testvéreim, hogy ennek a végrendeletnek szerzője keresztyén atyánkfia ugyan, de nem református vallású... „A kilence pedig hol van? Nem találkoztak akik visszatértek volna dicsőséget adni az Istennek, csak ez az idegen?” (Lukács 17:17—18.)

Atyafiságos tisztelettel

Debrecenben, 1943 szeptember 7.

D. Dr. Révész Imre,  
püspök.

## A kollégiumi akció újabb félesztendeje

Az újabb félesztendő sok új megajánlást hozott, mert az 50—1943. sz. püspöki körlevélre a még addig be nem érkezett ajánlások is kezeinkhez jutottak és új ajánlások is érkeztek, úgyhogy félmillió körül van a megajánlások összege.

A Protestáns Lap 5. számában, 39. lapon közölt adatokkal való összehasonlításra közlöm a megajánlásokról és befizetésekről a táblázatos kimutatást:

Egyházmegye	Egyházközösségek			Egyházi alkalmazottak		Nem ajánlott meg	Nem fizetett
	Gyűjtés koll. nap	megajánlásai	befizetései	megajánlásai	befizetései		
Alsószabolcs-hajdúvidéki . .	7,587 67	21,094	5,460 54	24,046 20	6,727 68	—	—
Beregi . . . . .	690 15	15,556	4,222 28	14,223	6,184 28	1	6
Békésbányai . . . . .	1,581 28	28,835	5,966 88	14,765 20	5,669 98	5	12
Bihari . . . . .	289 74	8,361	2,717 14	7,255 10	2,097 30	—	6
Debreceni . . . . .	1,108 71	11,415	3,177 10	9,423	3,325 70	—	1
Érmelléki . . . . .	1,145 55	6,988	1,395 10	8,450 10	2,413 90	2	7
Felsőszabolcsi . . . . .	149 71	13,740	3,930 20	12,575	3,065 69	—	2
Hevesnagykunsági . . . . .	1,868 21	24,955	6,520 20	17,890 60	6,572 44	—	1
Középszabolcsi . . . . .	30	15,388	5,452 30	21,203 20	10,406 70	2	4
Máramaros-ugocsai . . . . .	464 45	7,068	2,004 80	10,108	2,445 30	4	7
Nagybányai . . . . .	542 17	6,410	902 70	4,782	728	5	14
Nagykárolyi . . . . .	1,578 38	8,380	2,971 60	7,517	2,290 20	1	4
Nagyszalontai . . . . .	304 80	3,980	1,122	4,849	1,415	1	2
Szatmári . . . . .	2,101 17	8,646	2,020 66	10,685 66	2,858 10	7	12
1942 dec. 31-ig . . . . .	19,441 99	180,816	47,863 50	167,773 06	56,200 27	28	78
	—	160,374 80	39,462 74	130,230 30	45,651 58	124	239
Növekedett		20,441 20	8,400 76	37,542 76	10,548 69	—	—
Fogyott						96	161

Alig egy-két egyházközösből nincs megajánlás, ahol katasztrófálisan nehéz az anyagi helyzet. Új rovatban kimutatom a kollégiumi napokból, gyűj-

tésekből, hangversenyek jövedelméből és perselypénzekből befolyt összegeket, amely fontosán egészíti ki a többi rovatot, mert egyik-másik egyház

befizetése csak ezen a címen szerepel (pl. Nagyváradról 1000 P ilyen címen küldetett be: a kollégiumi nap jövedelmét ennyire egészítette ki az egyház).

A legtöbb megajánló már 2 évre befizette a részleteket, sokan 3 évre is, de az eddigi tapasztalatok szerint főleg az őszi hónapokban reméljük az 1943. évi részleteket. Az őszi folyamán befizetési lapokat is fogunk küldeni, de kívánatra azonnal is küldünk. Ezen a helyen is szíves figyelmébe ajánljuk a befizetőknek, hogy *ne* az egyházkerületi és *ne* a Protestáns Lap csekk számlájára fizessenek, hanem „Debreceni Református Kollégium” 11,322. sz. csekk számlájára.

Egyházközségek megajánlásai . . . . .	180,816— P	befizetései	47,863.50 P
Egyháztagok . . . . .	167,773.06 P	„	56,200.27 P
Volt tanítványok, egyházi, világi egyének megajánlásai . . . . .	74,022.23 P	„	42,242.90 P
Hajdú megye és három város . . . . .	28,200— P	„	400— P
Debreceni egyházrészek . . . . .	11,239— P	„	4,699.88 P
Kollégiumi napok (29 alkalommal) . . . . .			18,286.78 P
Egyházi, templomi hangversenyek (22) . . . . .			3,387.89 P
Gyűjtések, perselypénzek (55) . . . . .			2,328.42 P
Egyszermindenkori befizetések . . . . .			16,905.29 P
Dr. Veress István-alapra eddig begyűlt . . . . .			1,306.42 P
	462,050.29 P		193,621.35 P

A táblázathoz a Protestáns Lap 40. oldalán közölt megjegyzéseket nem ismétlem; a volt tanítványok és az egyházi és világi egyének rovatát egybefoglaltam, mert nem lehet a határvonalat élesen megvonni köztük. A debreceni egyházrészek közül legújabbban a tanyai egyházrész küldött be 1000 P-t a püspök úrnak „újkönyér”-re úrvacsoraosztáskor tartott tanyai prédikációja alkalmából. Örvendetes példája annak, hogy a gazdatársadalom is megmozdul a Kollégium érdekében, csak el kell találni a szívéhez a hangot, a hajdúhadházi kollégiumi nap is ugyanezt bizonyítja. A kollégiumi napok jövedelme örvendetes emelkedést mutat. Különösen ki kell emelni Hajdúhadházat, ahol a kollégiumi nap 3572.80 P-t eredményezett, s így az eddig vezető Balmazújváros 2380.46 P-s bevételét is jóval túlhaladta, amellet sok új megajánlás is érkezett ebből az alkalomból, úgyhogy az új 3843 P-vel az ottani megajánlások 7153 P-re emelkedtek. A nyár folyamán a püspökladányi nap 1484.90 P-t eredményezett. Külön rovatban tüntetem fel a templomi hangversenyeket és külön a gyűjtéseket, perselypénzeket, ezek együttes összege 24,003.09 P-t tesz ki. Hálás köszönetet kell mondani az eredmény létrehozásában közreműködőknek, elsősorban a püspök úrnak, azután D. Dr. Nagy Sándor tanár úrnak, aki ezen ünnepségek fő-fő rendezője, Baja Mihály lelkész, Dr. Erdős Károly, Dr. Vasady Béla egyetemi tanár, Török Tibor tanítóképző igazgató, Ferenczy Károly c. ker. főjegyző, v. Szabó Endre lelkész uraknak.

Dr. Veress István tanítóképzőintézeti igazgató volt hálás tanítványai is már szép összeget hoztak össze alapítványul, remélhető, hogy a nyár folyamán elhunyt igazgató emlékére ez az alapítvány újabb összegekkel fog növekedni.

A jelek azt mutatják, hogy ez a mozgalom nem lesz szalmaláng. Igaz, hogy a mai gazdasági helyzet az egyik oldalon megnehezíti az áldozatkésztséget, de az eredmények éppen azt igazolják, hogy a nehéz helyzetben levő egyházak és volt növendékek kész

Hálás köszönet illesse azokat, akik minden hónapban pontosan küldik a részleteket, a kisebb havi részletek is már eddig is tekintélyes összegekre nőttek (pl. Joó István v. tanácsnok Debrecen 600, Losonczy Endre lelk. Hódmezővásárhely 660, Vértessy István orvos Harta 435 P). Legnagyobb befizetések: Dr. Nánássy Andor évi 50 q búza fejében eddig 4120 P-t fizetett be, D. Dr. Révész Imre püspök évnegyedi befizetései 1087.42 P-re, Dr. Kölcsey Sándor polgármester, intézőtanácsi elnöke 1071.20 pengőre emelkedtek.

Sokat lehet olvasni a következő táblázatból is.

szívvel s a jó cselekedet boldog érzetével vállalják az áldozathozatalt, a *másik oldalon* pedig remélhető, hogy akik a mai pénzbőségnek hasznát látják, azok is egy-egy nagyobb összeggel a megajánlásokon felül, vagy megajánlás nélkül is gondolni fognak a Kollégiumra is.

Illesse hálánk mindazokat is, akik a hívó és buzdító szót meghallgatják s a Kollégium iránti szeretetüknek nemcsak a leggyönyörűbb nyilatkozatokkal, hanem áldozatukkal is kifejezést adnak.

Jakucs István.

## A kollégiumi akció terhére történt eddigi beruházások

Az egyetemi internátus kibővítése (III. emelet ráépítése) összesen 142,777.72 P-be került. Ez az összeg oly módon nyert kiegyenlítést, hogy az internátusi pénztár készpénze és két költségvetési évi jövedelme 63,905.89 P erejéig felhasználhatott, 78,871.83 P pedig belkörü kölcsön útján fedezettett. Ebből a kölcsönből 50,000— P-t az egyházkerületi pénztár, 28,871.83 P-t pedig a közös kezelés útján a *gyűjtési akció* szolgáltatott. Az akció terhére vált lehetővé az 1941—42. költségvetés során a Kollégium külső homlokzatainak a rendbehozatala. Erre 46,064.80 P használtatott fel. A belső folyosók beüvegezési költségeiből az 1942—43. költségvetési év során 27,000— P hárult az akció terhéül. Végül a hozott határozatok és engedélyek alapján az akcióra hárulnak a középiskolai internátusok rendbehozatala során megrendelt (és 6639.50 P erejéig előlegként már kifizetett) új bútorok (főleg szekrények) és vaságyak beszerzési és átalakítási költségei, mintegy 28,273— P költséggei.

Ezideig tehát az akció terhére a következő beruházások történtek:

Egyetemi internátus III. emeletének építésére . . . . .	28,871-83 P.
Új internátusi bútorokra . . . . .	28,273— P.
Főépület külső homlokzatának rendbehozása . . . . .	46,064-80 P.
Folyosók beüvegezése . . . . .	27,000— P.

Összesen: 130,209-63 P.

Debrecen, 1943 augusztus 31.

**Elek Imre**  
tanácsjegyző.

## Lelkeszi értekezlet a beregi egyházmegyében

A munkácsi lelkeszi kör Főris Endre barkaszói lelkipásztor elnöklete és 12 tag részvétele mellett augusztus 26-án tartotta legutóbbi összejövetelét a munkácsi gyülekezeti otthonban. Zimányi József munkácsi segédlelkész Jeremiás 33:1—11 alapján tartott írásmagyarázatában belső életünk és szolgálataink kapcsolatait mutatta meg. Az elnök megnyitó beszéde egyéb aktuális kérdések között a felszabadult területekre vonatkozó vallásügyi kormányrendeletekből folyó és azok végrehajtásánál előadódó nehézségekkel foglalkozott, kérve a nagyobb lelkeszi értekezletek és azok után az Egyetemes Konvent olyan állásfoglalását, amely alkalmas lenne kormányzatunknál a bajok kiküszöbölését vagy csökkentését szolgáló intézkedés kieszközölésére. P. Tóth Lajos a háborús ígihirdetésről szólva megállapította, hogy a főkérdés mindig az, hogy tudunk-e Igét hirdetni? Ha igen, akkor ígihirdetésünk tud majd felelni a háborúban élő ember kérdéseire is. Istennek nem olyan nagy dolog a háború, mint nekünk. Ne engedjük magunkat háborús uszításra ragadtatni és ne hajoljunk a felé a tévedés felé sem, hogy az úgynevezett, de nem bibliai értelmű béke magában véve minden jó foglalata. A háborúban élő embernek is a bűn és megváltás a főkérdései. Ezeknek a hirdetésére a Szentlélek tesz alkalmassá, egyéni életünk újjászülésével. Az Ige alkalmazása megint nem emberi módszer vagy fogás dolga, hanem ismét a Szentléleké.

Az egyházkerület felosztásának kérdéséről folytatott megbeszélés eredménye a következő állásfoglalás: Egyházkerületünk nem saját szempontjainak megfelelő történelmi okok eredője és nem alkalmas egyházkormányzati feladatainak sem adminisztrációs, sem lelki részében kívánatos és szükséges módon való végzésére. Az egyházkerületi, egyházmegyei és egyházközségi beosztásoknak olyanoknak kell lenni, hogy azok a bibliai alapelvekből folyó gyakorlati követelményeknek megfeleljenek. Makkai Sándor konklúziójából megvalósítandó kerületünk három új kerületre osztása; Szentpéteri Kun Bélából az egyházmegyék és egyházközségek tagolása és szaporítása, Nagy Miklós (szeghalmi gimnáziumi igazgató)nak pedig az az indítványa, hogy anyagi nehézségeknek nem szabad hátráltatni a megoldást, az új beosztást haladéktalanul el kell kezdeni megcsinálni. A történelem várható nagy fordulatai is erre indítanak. Természetesen, a felosztás főszempontja az, hogy az egyházmegyék, sőt még a kerületek is lelki

életet éljenek, mint ahogyan él pl. a tiszáninneni kerület, amikor rendszeresen megtartja kerületi konferenciáit a gyülekezetek találkozására Tapolcán és a lelkeszek részére Sárospatakon. A lelki célkitűzéseket persze pusztán szervezéssel nem lehet elérni. Viszont, ha a lelki élet vágya megvan bennünk, akkor nem tartjuk feleslegesnek a kerületeket, amelyeket — vágyunkat felhasználva — Istennek Lelke meg tud tölteni a szükséges tartalommal is.

Értekezlet a hasznosnak érzett találkozó gyakoribb megtartásának elhatározásával ért véget.

(Munkács.)

Kovács József

## HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

### BEREGI EGYHÁZMEGYE.

A tarpai református egyházközség presbitériuma egyhangú meghívással *Telkes György* nagydobosi segédlelkészt hitoktató lelkészévé választotta, aki állását 1943. évi szeptember hó 1-én foglalta el.

### HÍREK A NAGYVÁRAD-RÉTI EGYHÁZRÉSZBŐL.

A kilencedik gyermek keresztelése. Lélekemelő ünnepe volt az elmúlt vasárnapon, szept. 5-én a nagyvárad-réti református egyházzsónak. Szász János vasúti munkás *kilencedik* gyermekének keresztelőjén vettünk részt a dél-eltti istentisztelet után. Szász János a Horthy István-telepen épült szép tiszta, szívet-lelket gyönyörködtető ONCSA-házak egyikének lakója. A kilencedik gyermek keresztanyaságát a réti Nőszövetség vállalta el, kiknek nevében Steiner Miklósné, a Nőszövetség társelnöke tartotta keresztvízre az újszülöttet és nyújtotta át a boldog szülőknek a szövetség ajándékát.

Megjelent a keresztelőn a város nevében Dr. Dalló Gyula kultúratanácsnok és az Erdélyi párt részéről Korcsáros László országgyűlési képviselő is. Mindketten a magyar élet problémáira élesen rávilágító beszédben méltatták, mit jelent a nemzet életében a Szász Jánosok példája, népes családja. Istennek áldását kérték rájuk és átadták a város, illetve az Erdélyi Párt adományait.

## I R O D A L O M

A Magyar Biblia Társulat I. évkönyve 1942. évi működéséről. Budapest, 1943. — A jelentést a Magyar Biblia Társulat elsőévi működéséről Kovács J. István református theologiai tanár, a társulat igazgatója terjesztette elő Kolozsvárt, a Farkas-utcai református templomban 1943. június 6-án tartott közgyűlésén. Egyébként a társulat közgyűléseit évről-évre az ország más evangéliumi központjában kívánja megtartani.

Amint a nagy kezdeményezések nem mindig a legesetesebb időkben szoktak megszületni, a Magyar Biblia Társulatot Isten Szent Lelke a mostani világháború vérvizáta közt hívta életre. Református egyházunk az elnyomatás és üldöztetés nehéz korszakaiban maga gondoskodott tagjai bibliai szükségletéről, ma alig elképzelhető nehézségek között. A múlt század elejétől kezdve — vagy 130 éven keresztül — a Brit és Külföldi Bibliatársulat végezte hazánkban a református hívek bibliával való ellátásának áldozatos szolgálatát. A magyar református egyház a Magyar Biblia Társulat megalakításával felvette a 130 évvel ezelőtti elejtett fonalat, kilépett a kiskorúság állapotából és Isten segédelmével igyekszik a maga lábán járni. Elismerjük és szívünkbe zárjuk a Brit és Külföldi Bibliatársulat itt végzett értékes szolgálatait, értünk hozott áldozatait s velük továbbra is szívesen együtt munkálkodunk.

A Magyar Biblia Társulat ideiglenes alakuló közgyűlése 1942. április 9-én volt a kelenföldi református temp-

lomban. Itt alkották meg az alapszabályokat s választották meg az ideiglenes tisztikart. A végleges alakuló közgyűlés ugyancsak a kelenföldi református templomban, az Országos Protestáns Napok keretében, november 1-én volt, miután a belügyminiszter a társulat alapszabályait előzőleg jóváhagyta. Honvédségünk tisztikarából sokan csatlakoztak Társulatunkhoz, az Evangélikus Egyházegyetem pedig alapító tagként lép be. A Református Egyetemes Konvent a begyűlt Biblia-vasárnapi perselypénzekből 1000 pengőt juttatott a Társulatnak. A Magyar Biblia Társulat 1942 szeptember 22-én megszervezte az első misztionári lelkész állást, amelyre meg is választotta Borsay Lászlót, akiben a társulat állandó munkaejét nyert. — A Keresztény Ifjúsági Egyesületek Nemzeti Szövetségével történt megállapodás alapján pedig Társulatunk a KIE központi fekvésű új székházában, Vas-utca 2/c) sz. alatt szép hivatali helyiséghez jut. A Társulatnak van 50 alapító, 1221 rendes és 1854 segítő tagja. A tagsági díjak önként megajánlott összege 23,758 P. A tagok a legkülönbözőbb foglalkozásiak közül és az ország egész területéről kerülnek ki. Április 26-tól a Brit és Külföldi Biblia Társulattal együtt bibliahetet tartottak a konfirmandusoknak olcsó (40% engedmény) bibliával való ellátása érdekében. — 58 evangélikus és 278 református egyházközség összesen 12,031 bibliát rendelt. Résztvett az augusztusi budapesti Nemzetközi Vásáron, 1000 drb. ingyen-bibliát küldött a sebesült katonáknak. — A társulat 1942. évi bevétele 40,882-25 P, kiadása pedig 25,703,93 P volt. 1943. évi költségelirányzata 90,000 P. Tiszta vagyona 1942 dec. 31-én volt 16,560-61 P. A társulat megvalósítandó tervei: az eredeti Károlyi-bibliafordítás kiadása, csupán a sok „vala” és néhány ma már egészen szokatlan kifejezés elhagyásával; újabb revideált szöveg és egy teljesen új fordítás kiadása; rövid magyarító jegyzetekkel és bibliai szógyűjteménnyel ellátott biblia kiadása; a nemzetiségek és a környező népek közötti bibliaterjesztés stb.

Hisszük, hogy ezt a munkát Isten Szent Lelke vezérli és viszi diadalra, mert a Biblia Társulat a magyar evangéliumi világ legszentebb kötelességét teljesíti, amikor igyekszik bibliát olcsó pénzen kiadni és minden éhező és szomjúhozó lélekhez ejuttatni.

E. M.

„**Merjünk Magyarok Lenni!**” ezen a címen adott ki a Fiatal Magyarság Szövetsége egy csinos kis füzetet. Tartalma: idézetek gróf Teleki Pál beszédeiből és írásaiból. Összeállította: Dr. Mátyás Béla. Az oly korán és tragikusan elköltözött magyar miniszterelnök nagy barátja volt a magyar ifjúságnak. Az ifjúság őszinte kegyeletének bizonyossága ez a kis füzet, melyet komoly lelki haszonnal elvashatunk. Bárcsak minél több magyar ifjú elolvashatna.

## K R Ó N I K A

### ŐSZINTESÉG AZ ÚR ELŐTT.

A francia református egyházban a lelkészszentelés alkalmával a lelkészek a következő fogadalmat teszik le: „*Ígéred-e, hogy minden erőddel Krisztushoz igyekszel vezetni a rád bízott lelkeket? Felelet: Ígérem. Kijelented-e, hogy embertestvéreidnek szolgálója akarsz lenni, elismered-e, hogy mindenkivel szemben szolgálattal tartozol, a szegényekkel éppúgy, mint a gazdagokkal, a kicsinyekkel éppúgy, mint a nagyokkal, az elesettekkel éppúgy, mint az igazakkal, megemlékezve arról, hogy Jézus Krisztus gazdag lévén, szegénnyé lett értünk, Őr lévén, lett szolgálóvá, azért jött, hogy megtartsa azt, ami elveszett, jó pásztor volt, aki megkereste az elveszett juhot? Felelet: Ígérem. Ígéred-e, hogy egyházunk ama hű lelkipásztoraiknak a nyomdokain fogsz haladni, akik életük szentsége, gyakran hősiesség önfeláldozása által követték az apostolok példáját, továbbá a századokon keresztül Jézus Krisztus minden igaz szolgálójának a nyomdokain? Felelet: Ígérem. Isten engem úgy segítjen!*”

Ennek a fogadalmatlételnek az olvasásakor Jeremiás próféta szava csendül bele lelkünkbe, amint azt a prófétai irat XV. részének 15—21. verseiben olvassuk.

*A lelkipásztor élete az odaszentelődés boldog szenvedése. Az Őr ellen intézett minden támadás őt teríti le, vagy az ő személyén törik meg. Ha ő elbukik, minden elbukik, ha ő megáll, akkor még a romok is egybecépülhetnek. Ha magára számít és a világra, akkor nem menekedhetik meg az elbukástól, de ha engedi, hogy ércbástyává tegye őt az Őr lelke, akkor nem győzheti meg az ellen, megvédi az Őr és megszabadítja az ő szolgálóját; megszabadítja a gonoszok kezéből, kimentti a hatalmasok karjából. Próbáljuk meg magunkat, hogy vajjon így állunk-e a gyülekezetben. Mi mozgattuk-e azt az Őr lelke által, vagy az mozgattunk minket a világ lelkével? Tudjuk-e kényszeríteni hozzánk való alkalmazkodásra a világot, vagy megadjuk magunkat és mi alkalmazkodunk a világhoz? Ércbástyák vagyunk-e? Vigyázz! Ők térjenek meg te hozzád, de te ne térj ő hozzájuk! Ebből a próbatételből kemény határozottsággal vonjuk le a következtetést. Az Őr szavát halljuk-e felénk zúgni: „Ha megtérsz, én is visszatéritelek téged, előttem állasz; és ha elváltasz a jót a hitványtól, olyanná leszel, mint az én szájam?” Vagy nyugodt szívvel boldogan rebegetjük el: „Ha szavaid hallattad, én élveztem azokat; a te szavaid öröömre voltak nekem és szívemnek vigasságára; mert a te nevedről neveztelem óh Uram, Seregeknek Istene!” Nincs boldogabb élet, mint amelyik így tud bizonyosságot tenni. Legyünk őszinték önmagunkkal szemben, az Őr előtt.*

Feltűnő hírt olvasunk az Evangélikus Élet testvér-lap folyó évi augusztus 28-án megjelent 35. számában: „*A támadás új alapja?*” című cikkben, Dezséry László tollából. Itt elmondja, hogy a soproni r. kath. bencés-gimnázium növendékeit, a magyar társadalmi békeség nagy eszmei célkitűzése alatt, a keresztény egyházak békes együttműködésének újabb bizonyosságaként s társadalomtudományi műveltségünk terjesztése érdekében így tanítgatják: „Tudod-e, hogy a volt csonka haza területén a magyarság minden évben tízezer magyart kapott a katolikus erkölcs fennsőbbiségének folyamánaképpen? ... hogy jelenleg a katolikus anyáknak 121 ezerrel több élő gyermekük van, mint amennyi lenne akkor, ha ezek az anyák kálvinisták lennének? ...” Majd elmondja Dezséry László, hogy lépten-nyomon lehet találkozni művelt és félművelt társaságokban hasonló gondolatmenettel, amiből teljes joggal arra következtet, hogy a r. kath. egyház rendszeresen neveli ez irányban tömegeit. Ebben az esztendőben rádioprédikáció is hangzott el több ízben e tárgyról s a r. kath. néplapok és folyóiratok nyíltan vagy burkoltan folytatnak összehasonlításokat a protestánsok rovására. Végül megírja Dezséry L. azt is, ami aztán csakugyan megdöbbenő, hogy a kormány egyes sajtóorgánumai (a Pest és a Magyarország) huzamos idő óta úgy irogatnak, mintha az országban nem is volnának protestánsok... Végül a cikk írója, a támadások erőteljes visszautasítása után kilátásba helyezi, hogy adatszerűen fel fogja látni a népszaporodás és a családi etika kérdéseit, az evangélikus egyház szempontjából. Fájó érzéssel vesszük tudomásul ezeket a támadásokat, amelyek némely részről úgy látszik rendszeresen s még a napi politikai sajtó felhasználásával is érnek bennünket. Mi úgy tudjuk, s ahhoz tartjuk magunkat, hogy a világhatalom idején csendes fegyverszünetet kell tartanunk. A szovjet bárdja mindnyájunknak egyformán fejtünk felett lebeg. Ezt nem akarják megérteni odaát egyesek. Mi igazságunk s etikai tökének tudatában csendben vagyunk; legfeljebb védekezünk. Ha azonban odaát mindenáron úgy akarják: készen vagyunk arra is, hogy felsorakoztassuk érveinket s tudományos tettelekkel tartunk győzhetetlen paizst a „tüzes nyilak” elébe. A nagy Prohászka szavait idézzük, ki a forradalmak után, a nemzetgyűlésben, fülünk hallatára ezeket mondta: „aki ma a felekezetek közé ékel ver, áruló. Ezzel szemben a százszázalékos jó katolikusok és jó protestánsok megértik egymást; a töredék százalékosok pedig örökké marakodni fognak”.

A Magyar Evangéliumi Munkásszövetség szociális konferenciája Kecskeméten. Mintegy 60 református és evangélikus lelkipásztor gyűlt össze augusztus 25—31-ig Kecskeméten, hogy résztvegyen a Magyar Evangéliumi Munkás-

szövetség első szociális konferenciáján. A konferencián az első napon Dr. Ravasz László püspök tartott magasszínvonalú előadást „Az evangélium szociális többlete” címen. A ma uralkodó gondolata a szociális gondolat, mondotta beszédében a püspök. Ma már a minél szélesebb tömegek, minél általánosabb színvonala, magassági foka dönti el egy nép műveltségét és értékét. A társadalmi és gazdasági bajok tüneti kezelése nem elégséges. Új életformákra, új emberekre van szükség. A szociális kérdést csupán a jótékonysággal megoldani nem lehetséges. Ez nem elméleti kérdés, nem a tudósok ügye, hanem gyakorlati kérdés. Az evangélium szociális tanításának először szembe kell nézni a marxizmus tanításával. Majd kifejtette a püspök az evangéliumnak más szociális eszmearamlatok felett mutatkozó többletét. Krisztus egyháza mindenké. Krisztus szereti a szegényt, de szereti a gazdagot is. Krisztus szeret engem, de szereti ellenségemet is. Az evangélium tanítása szerint a mi gazdánk Isten s ennek a gazdának engedelmeskedni kell. Az Istennek való engedelmség a szolgálat. Isten a szolgálatot számonkéri az emberektől, ami az embertársaink iránti felelősségben nyilvánul meg. A szociális törvény a lélek és test helyes viszonya. A lélek többet ér, mint a test, de jaj volna nekünk, ha a testet elhanyagolnánk. Kötelesek vagyunk a testi világ törvényeit megtartani, tehát kötelességünk Isten gazdasági világának a rendje és igazsága. A további előadásokból kiemelkedett Kádár Levente államtitkár előadása „A lelkipásztor és a szociális kérdés” és Muraközy Gyula lelkipásztor előadása „Az egyke és problémát” címen. Muraközy Gyula lelkipásztor statisztikával alátámasztva, a bajok legvégső okait boncolgatva, fejtegette nemzetünk és egyházunk e súlyos betegségét s igyekezett megállapítani a bajokból kivetülő utat. Nemcsak szociális, hanem egyéb egyházi missziói szempontból is igen értékes előadás volt Boda József veszprémi lelkipásztor előadása „A népfőiskolák munkája” címen. Először a népfőiskolák történetével foglalkozott az előadó. Hosszabb időbe került, míg Magyarországon elindulhatott a hitvallásos keresztyén népfőiskolai munka. A népfőiskola nem annyira szaktudást akar adni, hanem inkább egyéniséget formálni. A Krisztusban újjászületett magyar embert akarja kialakítani. A keresztyén népfőiskolánál elengedhetetlen, hogy bentlakásos intézmény legyen. Vezetője lelkipásztor, aki azzal a 20-30 legényvel mindig együtt van. Amikor összegyűlnek a népfőiskolai hallgatók, első dolog, hogy a helyzetképet festik meg. Megkérdézik az ifjútól, honnan jött. Sokszor egészen szomorú kép tárul a vezető elé. A legtöbb ifjú nem tudja visszamenőleg a falu lelkipásztorának a nevét megmondani. Beszélni kell az ifjúnak a faluról, életéről, bűneiről, erőiről. Egészen érdekesek az ifjaknak a megnyilatkozásai, amelyekből világosan meg lehet látni, hogyan gondolkozik a magyar falu. Az ifjak gondolkodását tisztán elméleti előadásokkal nem lehet megváltoztatni. Az igazi munka a lelki munka. „Uram, tégy engem bölcsé a Te igéd szerint.” A napot Igével kezdik, az Iget többször az ifjak is magyarázzák. Minden napnak van arany Igéje. Este záróáhitat van, az ifjak magukba néznek, hogy aznap mit valósítottak meg. Láthatjuk ott az egyházfegyelemnek a gyakorlati életben való megvalósítását. A lelki munkát a testi és szellemi munka egészíti ki. Résztvesznek az ifjak utépitésben, háziiparban, kert munkában, esetleg ipari munkában. Látogatást végeznek mintagazdaságokban, múzeumokban, gyáraiban. A népfőiskolán tanultakat az ifjak viszik magukkal, hogy azokat megvalósítsák saját falujuk életében. — A konferencia egyik kiemelkedő ténye volt, hogy az ország szociális ügyeit intéző világi szervek is résztvettek a konferencián. Kádár Levente államtitkár előadásában különösen hangsúlyozta, hogy a szociális kérdésekben az erkölcsi szempontok játszanak döntő szerepet. Eppen azért a szociális kérdések megvalósításában nagy szerep vár a lelkipásztorokra. Dr. Cser János szociális felügyelő részletesen ismertette az Országos Népi és Családvédelmi Alap minden irányú munkáját. Az ONCSA az államnak az első nagyobb szociális munkája, amely erkölcsi szempontokat vesz elsősorban tekintetbe a szociális segítségnél. Minden lelkipásztornak kötelessége, hogy az ONCSA munkájába minél intenzívebben bekapcsolódjék. Dr. Vass Elek min. osztályfőnök, telepítésügyi főigazgató a földreform aktuális kérdéseiről beszélt. A földreform főcélja a szegény néprétegnek a felemelése. A szociális szempontok különösen a trianoni béke utáni földreformokban érvényesültek. A földreform és a telepítés további céljait is a szociális szempontok, népesedés és a magyarság szempontjai fogják meghatározni. — A konferencia bővel-

kedett az értékes előadások sokaságában. Egyházi és világi szellemi vezéreink mintegy negyven előadást tartottak. Az előadásokat mindig gazdag eszmecsere követte. Az ország minden részéről összegyűlt protestáns lelkipásztorok szent lelkesedéssel viszik tovább az eszmét, hogy első harcosai legyenek az evangéliumi alapon újjáépített szociális Magyarországnak. (Szilágyi László.)

**Dr. Raffay Sándor** budapesti evangélikus püspök, a debreceni Tisza István-Tudományegyetem honoris causa doktora, most tölti be püspöksége huszonöt évét. Ez alkalomból őt szeretettel köszöntjük: ad multos annos.

A **bihari egyházmegye** lelkipásztorai és esaládtagjaik csendes napot tartottak Barátkán a tiszántúli egyházkerület missziói telepén. Vadai Béla esperes nyitotta meg a csendes napot. Hegedüs Kálmán ugkerekai lelkipásztor tartott bevezető áhitatot. A lelkésznek számára Kovácsné Huszár Jolán, a lelkipásztorok számára ifj. dr. Szabó Aladár gödöllői lelkipásztor és Tamás Ferenc egyházkerületi missziói lelkész tartott előadást. A csendes napot Csávás Sándor bojti lelkipásztor, a bihari egyházmegye missziói előadója szervezte meg.

A **Magyar Evangéliumi Munkásszövetség** debreceni csoportja szeptember 12-én, az Arany Bika dísztermében irodalmi estélyt rendez, gazdag és változatos programmal. A debreceni csoportnak ez lesz az első bemutatkozása társadalmi úton.

**Lelkészképesítő vizsgálatok** ideje tiszántúli egyházkerületben: I. Írásbeli szeptember hó 13., szóbeli 15. II. Írásbeli szeptember hó 20., szóbeli 22. A vallásnári vizsga október hó 14-én kezdődik Kolozsváron.

**Negyedik templomának alapkövét teszi le** szeptember 5-én a makói gyülekezet a rákosi tanyaközpontban. A templomot a makói reformátusok áldozatkészségéből szeretnék felépíteni.

A **Magyar Református Diákok SDG Szövetsége** felelősséget érezve a középiskolások szünidei foglalkoztatása iránt, balatonszárszói üdülőttelepén táborozást rendez részükre szeptember 15-30-ig és október 1-15-ig. Amint értesülünk, a Szövetség központja (Budapest, IX., Kálvin-tér 8. I. em. Telefon: 388-054) minden érdeklődőnek szívesen nyújt részletes felvilágosítást.

**Az orosz hadifoglyokkal való levelezés.** Az utóbbi időben szórványosan érkeznek orosz hadifogságba jutott honvédektől vöröskeresztes levelezőlapok, melyben hozzátartozóikat hogylétükről értesítik. Az így érkezett levelezőlapokat a címzetteknek a Magyar Vöröskereszt továbbítja, egyúttal mellékel hozzá két darab válaszlásra szolgáló vöröskeresztes levelezőlapot. E levelezőlapok felhasználásával mindenki havonta egyszer írhat hadifogoly hozzátartozójának. Ha a lapok elfogytak, újat lehet kérni a Magyar Vöröskeresztől (Budapest, VIII., Baross-u. 15.). Tehát írni csak annak a hadifogolynak lehet, aki már életjelt adott magáról. Sokan fordulnak a Vöröskereszthez, hogy eltűnt hozzátartozójukról, vagy olyanról, aki állítólag orosz hadifogságba jutott, hírt kapjanak. A Vöröskereszt mindent megtesz az eltűntek felkutatása érdekében, de minden ilyen személyes érdeklődés ezidőszerint hiábavaló, mert a Szovjet választ sem a Vöröskeresztnek, sem a Vatikánnak, sem valamelyik semleges államnak, de még szövetségesének, Amerikának sem ad, ezért ezekkel a kérdezősködésekkel csak munkatöbbletet okoznak az amúgy is túlterhelt Vöröskeresztnek, melyhez ha értesítés fut be a hadifoglyok vagy eltűntek sorsáról, akkor azonnal értesíti a hozzátartozókat.

**Milyen tábori postaszámra küldhetők könyvek, újságok?** (Levél a szerkesztőhöz.) Ismétellen hálásan köszönöm katonáink nevében a lap szerkesztőségének, kiadóhivatalának és olvasóinak az eddig igen szép mennyiségben küldött egyházi lapokat és egyéb olvasnivalókat. Ezúttal is közlöm, hogy a következő tábori postaszámokra a tábori posta már nem kézbesíti a küldeményeket: 13.113100., Z. 555. Bár minden szellemi táplálékért és szórakozást nyújtó olvasmányért hálásaknak kell lennünk, mégis hangsúlyozzom, hogy csak kifejezett, építő irodalomra van szükségünk, tehát az evangéliumi írók és egyházi lapok után jó magyar folyóiratokra (Magyar Élet, Magyar Út, Magyar Föld stb.) gondolunk. Semmiesetre sem kell például szektás újság. Ilyet is próbáltak már becsempészni közénk. Világosan tudni kell az ilyen sajtótermékek küldőjének, hogy ezeket nyomban megsemmisítjük. Parancsnokságom táboriposta száma: B. 545. A jövőben Prot. táb. lelkész címmel ide kérem a küldeményeket. Közlöm egyúttal

lelkész munkatársaim táboriposta számait is: B. 355., F. 894., B. 700., B. 704., B. 687., B. 776., F. 596., F. 491., B. 107., K. 715., B. 341., F. 871., Z. 240., K. 156., F. 345., B. 316., Z. 563., F. 770., F. 540., Z. 253., F. 603., B. 851., F. 603., B. 851. Isten áldását kérve a lap szerkesztőségére, kiadóhivatalára és olvasóira, vagyok atyafiságos üdvözléssel:  
Dr. Kalmár Lajos táb. főlelkész.

## HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

3444—1943. szám. TÁRGY: *Gergely Ferenc: A református gazdasági irányú egytanítás, nyolcosztályos vegyes népiskolák tanmenete.*

### KÖRLEVÉL

azokhoz a nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz, ahol egytanítás, vegyes nyolcosztályos népiskola van.

Egyetemes Konventünk 4184—1943. sz. leiratában közölte, hogy hozzájárult fenti című nyomtatványnak Debrecen sz. kir. város és a tiszántúli református egyházkerület nyomdávalálata által 5 P-s áron való forgalombahozatalához.

Bár jól tudjuk, hogy a tanmenetkészítés minden tanítónak a legsajátosabb egyéni munkája s ezt a munkát minden egyes iskolának a helye, környezete határozza meg, mégis, mint segédeszközt, a fenti nyomtatványt az érdekelt iskolaszéki urak figyelmébe ajánlom.

Debrecen, 1943 szeptember 3.

D. Dr. Révész Imre,  
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

3798—1943. szám. TÁRGY: *Herczeg Ferenc jubiláris emlékünnepe.*

### KÖRLEVÉL

közép és középfokú iskoláink tekintetes igazgatóságaihoz.

A Herczeg Ferenc Jubiláris Bizottság az íronak nyolcvanadik születési évfordulója alkalmával (1943 szeptember 22) országos ünnepélyt rendez.

A Jubiláris Bizottság megkeresésére felhívom közép- és középfokú iskoláink igazgatóságait, hogy a folyó tanévben az önképzőkör keretében Herczeg Ferenc jubiláris ünnepélyt rendezzenek.

A Jubiláris Bizottság készséggel bocsát rendelkezésre az ünnepi szónokok, előadók számára életrajzot, esztétikai és irodalomtörténeti méltatást, forrásmunkákat; esetleg műkedvelői előadásra alkalmas jelenetek anyagát és azok előadási jogát is. Mindezt természetesen díjtalanul.

A Jubiláris Bizottság főtájkára Dr. Tráger Erő miniszteri osztályfőnök (Budapest, XI., Beresényi-u. 9. sz.) készséggel rendelkezésére áll az esetleg hozzá forduló tanügyi hatóságoknak.

Debrecenben, 1943 szeptember 6.

D. Dr. Révész Imre,  
püspök.

## PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65.) kell beküldeni.

Hirdetési díj szavanként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

Hajdúböszörmény református polgári leányiskolájának igazgatótanácsa pályázatot hirdet két tanári állásra, még-

pedig egy mennyiségtan-természettudományi és egy magyar-német-történelem szakos tanári állásra. A női kézimunkából, énekből vagy tornából képesített tanárok előnyben részesülnek. Az állások helyettes tanárral töltenek be, s a szabályszerű szolgálati idő eltöltése után lép elő a megválasztott rendes tanárrá. Pályázhatnak az állásokra református vagy evangélikus polgári iskolai nőtanárok. Ilyen pályázó hiányában középiskolai nőtanárok, vagy kellő szolgálati évvel rendelkező elemi iskolai tanítónők is. Javadalom az állammal egyenlő. Az iskola államsegélyes, a választások a minisztérium által erősítettnek meg. A megválasztott tanárok állásukat kötelesek azonnal elfoglalni. A szabályszerűen felszerelt kérvények szept. 30-ig az iskola igazgatósága címére küldendők.

A makói államsegélyes református polgári fiúiskola pályázatot hirdet hősi halált halt magyar-német és két éves katonai szolgálatra bevonuló számtan-fizika szakos tanárai helyére. Előbbi állás végleges, utóbbi pedig különösen alkalmas ilyen szakos tanárjelölteknek, vagy ilyen oklevelet óhajtó tanítóknak a főiskola szomszédsága miatt. Javadalmozások törvényszerűek, mellékésekre bő lehetőségek. Sokféle középiskola, élelmezésileg olcsó város. Különösen a nem megfelelő szakos pályázóknak ajánlatos levélben érdeklődni.

Anares református egyházközség 21 napi határidővel pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett III. sz. tanítónői állásra. Javadalom: államsegély, 10% helyi hozzájárulás, lakbér. Kötelesség: reábizott osztályok tanítása, nő- és leányegylet vezetése, valamint belmissziói munkában segédkezés. Kérvények Lelkészi Hivatal, Anares, Szabolcs m. címre küldendők.

Avasújtárs református egyházközség szept. 30 határidővel pályázatot hirdet III. sz. tanítói (tanítónői) állásra. Javadalom: évi 140 P, lakáspénz, fizetéskiegészítő államsegély. Kötelesség törvényszerű. Református Egyházközség, Avasújtárs, Szatmár vármegye.

Bakonszeg (Bihar vm.) református egyházközsége pályázatot hirdet négytanerős iskolájánál elhalálozás folytán megüresedett I. sz. kántortanítói állásra. Helyi javadalom: a mindenkori kezdő tanítói illetmény 10%-a és 23 értékegység, továbbá 10% és 17 értékegységbe nem számított helyi javadalom tisztán kántoriakért. Fizetéskiegészítő államsegély. Kötelesség: reábizott osztályok vezetése, belmissziói munkában segédkezés, legátus ellátás, énekkar szervezése és vezetése, lelkész helyettesítése akadályoztatása esetén. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Személyes megjelenés előnyös, választás október 3. Község Berettyóújfalutól kövesút mentén 8 km-re a Berettyó mellett. Törvényszerűen felszerelt, választbélyeggel ellátott kérvények Református Lelkészi Hivatal, Bakonszeg (Bihar vni.) küldendők.

Bakonszeg (Bihar vm.) református egyházközsége pályázatot hirdet négytanerős iskolájánál nyugdíjazás folytán megüresedett III. sz. tanítói állásra. Helyi javadalom: 1. a mindenkori kezdő tanítói illetmény 30%-a egyház pénztárából; 2. lakás természetben, három szoba, konyha, kamara, pince, gazdasági melléképületek és 603 m<sup>2</sup>-es kert; 3. fizetéskiegészítő államsegély. Kötelesség: reábizott osztályok vezetése, belmissziói munkában segédkezés. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Csak nők pályázhatnak. Község Berettyóújfalutól kövesút mentén 8 km-re a Berettyó mellett. Törvényszerűen felszerelt, választbélyeggel ellátott kérvények Református Lelkészi Hivatal, Bakonszeg, Bihar vm. címre küldendők.

Beregdaróc református egyházközsége pályázatot hirdet nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Javadalom: 16 kat. hold szántóföld, 3070 kg búza, három legeltetési jog, 2 hold erdő haszna, lakás és nagy kert természetben, a helyi javadalom ezidőszerint 58 értékegység, törvényszerű államsegély. Kötelesség: a reábizott osztályok és ismétlőiskola vezetése, jelenben az orosz harc-téren eltűnt II. sz. tanító helyettesítése, egyházi énekkar, vasárnapi iskola, ifjúsági egyesület vezetése, belmissziói munkában segédkezés, az összes kántori teendők végzése. Az előd beruházása címén tartozik kettőszáz pengőt megfizetni. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő 21 nap. Kérvények a törvényszerű okmányokkal és választbélyeggel Református Lelkészi Hivatalnak, Beregdaróc (postaügnökség) Bereg megye címre küldendők.

A **esaholei** református egyházközség a Debreceni Protestáns Lap folyó évi 33. számában meghirdetett *másod tanítói* állásra szóló pályázatot újabb 21 napi határidővel meghosszabbítja. Fizetés 20%-a az egyházat, 80%-a az államkinestárt terheli. Nők is pályázhatnak.

**Csengeri** református egyházközség kétheti határidővel pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *VI. sz. férfitanítói* állásra. Javadalom: 1. egyháztól 20%-os készpénzfizetés; 2. államtól 80%-os államszegély; 3. községtől törvényszerű lakás vagy lakbér. Kötelesség: a rábizott osztály vagy osztályok vezetése. Belmissziói munkában segédkezés. Megbízatása esetén a gazdasági jegyzőség egyházközségnél megfelelő tiszteletdíjért. Lelkész és kántor helyettesítése akadályoztatásuk esetén. Az iskola héttanterős. Vasút, posta, orvos helyben. Gyógyszertár, villanyvilágítás, járda van. Szatmárnémetitől 18 km-re, naponta többszöri vonatközlekedés, autbuszjárat. Iskolaszéki elnök.

**Geszteréd** református egyházközség a Debreceni Protestáns Lap 33. számában meghirdetett pályázatot 15 nappal meghosszabbítja. Pályázhatnak nők is.

**Hegyközszentmiklós** (Bihar vm.) református egyházközsége a lap augusztus 15-i számában meghirdetett *II. sz. tanítói (női)* állására a pályázatot két héttel meghosszabbítja.

A **jánki** református leányegyházközség iskolaszéke *kántortanítója helyettesítésére*, a katonai szolgálata tartamára 21 napi határidővel pályázatot hirdet. Kötelesség és fizetés törvényszerű. Pályázhatnak férfiak és nők. Állás azonnal elfoglalandó.

**Kismarjai** református egyházközség pályázatot hirdet ottaneros iskolájához megüresedett *organista-kántortanítói* állásra. Javadalma: 12 értékgység, megfelelő állami kiegészítés. Egyelőre lakbér. Kötelessége egy osztály vezetése (V-VI.) és a törvények szerinti kötelességek. Pályázati határidő október 6. Bemutatkozás és választás okt. 10. Felvilágosítást iskolaszéki elnök ad.

**Kocsord** református egyházközségének presbitériuma a lemondás folytán megüresedett *férfitanítói* állásra 21 napos határidővel pályázatot hirdet. Törvényszerű készpénz-javadalom és lakáspénz. Kötelessége: a kijelölt osztályok vezetése, belmissziói munkában segédkezés, kántorhelyettesítés. Kellően felszerelt kérvények válaszbelyeges megcímzett borítékkal a Lelkipásztori Hivatal címére küldendők. Állás a választás után azonnal elfoglalandó.

**Kocsord** református egyházközségének presbitériuma pályázatot hirdet 21 napos határidővel az egyházközséghez tartozó *Pusztasándor tanyai* református népiskola üresedésben lévő *tanítói* állására. Javadalom: törvényszerű készpénzfizetés, előszobás, két szoba-konyhás mellékhelyiségekkel ellátott lakás természetben. Kötelesség: a hatosztályú osztatlan népiskola és ismétlőiskola vezetése, konfirmáló növendékek előkészítése, belmissziói munka. Pályázhatnak férfiak és nők. Egyedülálló tanerő a tanyán lakó földbirtokosnál étkezhet. Az állás a felsőbb hatóságok engedélye után azonnal elfoglalandó. Kellően felszerelt pályázati kérvény a Lelkipásztori Hivatal címére küldendő.

**Rozsály** református egyházközsége újból pályázatot hirdet az orosz harctéren eltűnt *kántortanítója* helyettesítésére. Fizetés és kötelesség törvényszerű. A kellően felszerelt pályázatok a Református Lelkeszi Hivatal címére, Rozsály küldendők. Pályázhatnak nők is. Pályázati határidő folyó évi október 1. — Rozsály jó kövesút... entén fekszik. Vasútállomása (2,5 km.) Zajta, Szatmárnémeti 15 kilométerre van, hova naponta háromszor van vonatközlekedés.

**Szalaes** református egyházközsége pályázatot hirdet a *VI. sz. tanítói* állására 14 napos határidővel. Fizetés egyháztól évi 140 P készpénz és lakbér, többi államszegély. — Pályázhatnak férfiak és nők. Iskolaszék.

**Szobalány.** Tiszta, rendes szobalányt jó bizonyítvánnyal októberre felvesszünk. Jelentkezhetik a püspöki lakásban Debrecen, Kálvin-tér 17. (emelet).

#### TARTALOM:

D. Dr. Révész Imre: „A kilence pedig hol van“  
Jakucs István: A kollégiumi akció újabb félészetendeje  
Elek Imre: A kollégiumi akció terhére történt eddigi be-  
ruházások  
Kovács József: Lelkeszi értekezlet a beregi egyházmegyében  
Hírek az egyházmegyéből — Irodalom — Krónika —  
Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetések —  
Hirdetések

## TANKÖNYVEK, FÜZETEK, ISKOLASZEREK

LEGNAGYOBB RAKTÁRA

**Méliusz**

KÖNYVKERESKEDESBEN  
Debrecen, Ferenc József-út 26.  
Kívánatra árjegyzéket díjtalanul küld.

**MAGYAR ÁLTALÁNOS  
HITELBANK**



**DEBRECENI FIÓKJA**

Piac-utca 45-47. Telefon: 23-70, 23-71.  
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL.

**DEAK FERENC** úriszabó, magyar ruha készítő és papiszabósága. **Hódmezővásárhely, IV., Feleki-u. 46. szám.**  
Az országos hírű Szántó I.-nek 1935 óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készíték ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Réglit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Ellsmerő és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálók. Pontos időben, portómentesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!  
**RÓZSÁSSY JÓZSEF** építési vállalkozó templomépítési, tatarozási és tervezési vállalat (tájékoztató költségvetésekkel, tervvel, szaktanácsokkal díjmentesen szolgál, helyszínre leutazik).

**Kálvinista cég!**

Vállalat! összegének 2-5%-át a református lelkészárvaik javára adja Számos elismerő és kitüntető bizonyítvány.

**Tiszalök.**

**Postafiók 11.**

**Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen**  
Ferenc József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.  
Foglalkozik a banküzlet minden ágával:  
betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása  
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

**PAPI  
PALÁST  
ÉS SÜVEG  
KÉSZÍTÉSE  
ELSŐRENDŰ  
KIVITELBEN  
FÉNYES  
ILONA  
RIMASZOMBAT**

## A Kollégium felsegítésére történt megajánlások és belizetések.

### Postatakarékpénztár útján 1943 június 15-től aug. 11-ig befolyt összegek:

Református egyház, Amac 1943-ra	20—
Református egyház, Fugyivásárhely	20— (40—)
Dr. Vértessy István községi orvos, Harta	30— (435—)
Újvárosi Kálmán tanító, Debrecen	20— (98·30)
Dr. Joó István tanácsnok, Debrecen	40— (600—)
Kovács Kálmán min. tanácsos, Debr.	15— (180—)
Ary Lajos számv. főnök, Debrecen	10— (210—)
Szakmáry István tanító, Kunmadaras	4— (54—)
Dr. Fráter László, Berettyóújfalu	10— (145—)
Losonczy Endre lelkész, Hódmezőváros	40— (660—)
Dr. vitéz Vass Elek min. osztályfőnök, Bp.	100— (400—)
Ref. Népisk. Igazgatósága, Bihartorda	18— (33—)
Barkász Aladár lelkész, Szabolcs	30—
Szentpéterszeg: Fekete Gusztáv lelkész	
4 P, Mártonffy Béla tanító 4 P,	
Fekete Gusztávné tanító 2 P, özv.	
Zitász Istvánné tanító 2 P, Kathó	
István tanító 2 P	14— (28—)
Czirják Géza lelkész, Túrkeve	20— (290—)
Fodor József ref. lelk., Fugyivásárhely	50— (250—)
Kovács József, Szombathely	6— (78—)
Községi Tanítótöbbség, B.-újváros	44— (428—)
Református Tantestület, M.-sziget:	
Kelemen Ernő 40 P, Kürthy Erzsé-	
bet 30 P, Hrabéczy Lászlóné Bartha	
Ida 30 P	100—
Izapi Gyula ny. erdőtanácsos, Dolha	10— (30—)
Soós Dezső ig.-tanító, Tiszapalkonya	4— (44·20)
Pethő Ferenc ny. ig.-tanító, Tiszalök	12— (292—)
Kóti Jeremiás, Hajdúhadház	10— (160—)
Dr. P. I., Debrecen	5— (30—)
Papp Gábor, Köröstarcsa	8— (108—)
Bíró Lajos, Kistarcsa	15— (82—)
Vargha Béla gyp. tan., Debrecen	10— (160—)
Takács Ilona tanítónő, Érsemjén	12—
Ratkay László lelkész, Gyulavári	10— (50—)
Oláh Kálmán tanító, Kisújszállás	10—
Református egyház, Mezőtúr	300— (900—)
Tantestület, Mezőtúr: Csató Imre	
c. igazgató 30 (60), Gellért István	
10 (20), Jezerniczky László 3·60	
(5·40), Korom Gyula 6 (12), Molnár	
János igazgató 10 (20), Nóbik Lajos	
c. ig. 70 (150), Nyitra Gyula 14	
(26), Pásztor Sándorné 5 (10), Pető	
Sándor 30 (60), B. Tóth Ferenc 10	
(20), Mészáros Gyula c. ig. 10, Sípos	
Katalin 10 P	208·60 (586·40)
Siető Pál református lelkész, Amac	15— (30—)
R. Vozary Aladár, Munkács	100— (800—)
Református egyház, Munkács	30— (402·20)
Református egyház, Beregdéda	7— (32—)
V. Szabó Gábor igazg., D., Felsőiparisk.	200—
Karácson András elnöklelkész, Békés	150— (600—)
Kósa Károly ref. ig.-tan., Ottomány	30— (70—)
Református egyház, Hajdúszoboszló	500— (1000—)
Bélteki Lajos ref. lelkész, H.-szoboszló	60— (180—)
Király Sándor ref. lelkész, Bihartorda	15— (45—)
Barta András tanító, Kismarja	20— (60—)
Dr. Barcsay Károly, Nagyvárad	16— (138·05)
Dankó Sándor lelkész, Tiszafüred	24— (78—)
Kolozs Károly ig.-tanító, Tiszafüred	16— (52—)

Dr. v. Marton József lelk., Tsztmiklós	100— (200—)
Fehér János lelkész, Tiszacsege	50—
Református egyház, Bors	15—
Páll Dezső, Bors, Rákóczi falva	10— (40·20)
Dohi Árpád lelkész, Bors	10—
Református Tantestület, H.-bőszörmény	149·20 (529·34)
Dr. Simon Gyula, Pocsaj	50— (750—)
Összesen	2,772·80

### A kollégiumi pénztárba fizettek 1943 jún. 17-től aug. 30-ig:

Boér Elek közig. bírósági tanácselnök le-	
tétben lévő régi adományát az akcióra	
adta	144·20 (394·20)
Dr. Nánássy Andor földbirtokos, volt egy-	
házmegyei gondnok (50 q búza ára)	1,500— (4120)
Dr. Kölcsey Sándor polgármester intéző-	
tanácselnöki díjából	285·60 (1071·20)
H.-szoboszlói egyház, perselypénz	44·02
Lázari egyház, perselypénz püspöki vizi-	
táció alkalmából	17·30
U. Nagy László segédlelkész, Tsztmiklós	40— (75·10)
Hdorogi egyh. évz. templ. perselypénz	83·50
Mikolai egyház	100— (130—)
Dr. Révész Imre püspök júl.—szept.	106— (1087·42)
Debreceni István lelkész, Temesvár	100—
Bay József lelkész, Gyoma	35·14 (105·28)
Veress Bálint ny. lelkész, Debrecen	10— (195—)
Soltész Elemér püspök	300— (900—)
Kovács József lelkész, Nyírmártonfalva	25— (50—)
Szappanos Sándor koll. g. hivatali tiszt.	110—
Szabó Bertalan ny. lelkész, Tószeg	20—
Csemák Béla lelkész, Nagyvárad	50— (503·20)
Kiskolcsi egyház	30— (70—)
Sonkádi egyház	40— (50—)
Tolnay János szesznagykeres., Szabadka	50—
Dr. Péter Zoltán koll. igazg. május-jún.	20— (60—)
Szabó Gábor püspöki hiv. irodatiszt	50— (150—)
Büdszentmihályi elemi iskolák	85— (172·50)
Mikepércsi iskolák ünnepélyéből	50—
Torma Lajos Alföldi Takarékp. igazg., D.	250— (750—)
Gávai egyház	50·10 (110·30)
Püspökladányi egyház: koll. nap	1,484·90
Hajdúdorogi egyház	30— (80—)
Nagyarnai egyház	50— (84—)
Batizi egyház	20—
Dr. Balogh Jenő, Budapest	100— (500—)
Szepesköri gazdaközönség „Újkenyér”	
ünnepén a püspök úr látogatása al-	
kalmával	1,000—
Dr. Újvárossy Lajos közjegyző, Hajdú-	
bőszörmény	1,000—
Összesen	7,280·76

### Összegezés.

Kollégiumi pénztárba	7,280·76 P
Postatakarékpénztár útján	2,772·80 P
A Protestáns Lap 26. számában nyugtázva	177,292·59 P
Összesen	187,346·15 P

**Külön alapokra:**

Dr. Kiss István ügyvéd saját alapjára . . .	300.20
Baráth Imre lelk. a Baráth-alapra . . . . .	50.10
Dr. Erdős Károly egy. t. saját alapjára	61.— (745.—)
V. Nagy József főjegyző, Pocsaj, Szabó- Bethleni alapra . . . . .	70.— (190.10)
Összesen	481.30
A Protestáns Lap 26. sz.-ban nyugtázva	19,726.30 P
Összesen	20,207.60 P
Végösszeg az akcióra és külön alapokra .	207,553.75 P

**Új megajánlások:**

*Dr. Sárkány Lajos* ref. lelkész, *Királyháza* évi 25 P-s megajánlását felemelte évi 100 P-re, emelkedés 375 P.

*Büdszentmihályi* tanítók egyszersmindenkori megajánlása 120 P. A megajánlások a következők (zárójelben a befizetett összegek). Albert Béla 10 (10), Gál József 10 (10), Gombás András 20 (10), Juhász Ibolya 10 (10), Kiss Rózsa 10 (5), Máthé Mihály 10 (10), Mészáros Károly 20 (10), Sulyok Ödön 10 (10), Szabó András 20 (10). Összesen 120 P (85)\*

Dr. Kiss István püspökladányi ügyvéd a püspök úrnak a püspökladányi lelképásztor beiktatás alkalmával a Kollégium támogatására elhangzott felhívásától és a Kollégium iránt érzett mélyes hálájától indítva, az 1922-ben tett, de a pénzünk elértéktelenedése miatt tönkrement

\* A befizetett összegek még nem érkeztek meg, mert nem a Kollégium csekkszámájára küldték. Ismételtén kérjük, hogy ne az egyházkerület s ne a Protestáns Lap csekkszámájára, hanem a „Debreceni Református Kollégium” 11,322. sz. csekkszámájára méltóztassanak az akcióra szánt összegeket küldeni.

10,000 koronás alapítványának felélesztésére 1938 dec. 9. napján befizetett 1000 P növelésére újabb 1000 P-t ajánlott fel, amely összegből már 300 P-t be is fizetett, a fentmaradó 700 P-t pedig 1944. év végéig ígéri.

*Baktalórántháza* presbitériuma 1943 július 18-án az eddigi 700 P-t 1000 P-re emeli fel, eddig már 300 P-t fizetett, a hiányzó 700 P-t ez évben kifizeti. Emelkedés 300 P.

Szép levelet küldött Debreceni István temesvári lelképásztor a püspök úrhoz, melyben többek közt a következőket írja: „Mikor a kegyelmes Isten és második édesanyám a Kollégium jóvoltából tanulmányaimat befejeztem s hálás szívvel és boldog reménnyel nekiindultam az életnek, elhatároztam, hogy — ha Isten segít — lassanként visszafizetem mindazokat a jótéteményeket, melyeket tanulmányi pályám alatt élveztem.” Már a nagyszalontai egyházzal és a szatmári főgimnáziummal szemben leróttá adósságát. „De lelkemet — amint tovább írja — csak tovább égette az ősi Kollégium iránt való tartozásom, mely egyre emésztőbb lett, midőn értesültem, hogy ugyanazt az eszmét mindentől és mindenkitől függetlenül Te nemcsak felvetted, hanem egyéni és hivatali nagy tekintéllyel eredményesen fölkaroltad és áldott sikerrel munkálod.” Most kiadott munkájának árából 100 P-t beküld: „Nemcsak örömmel, hanem a Kollégium iránt mélyes hálával teszem ezt, mert hogy egyházi beszédekkel és imádságokat írhattam, azt édesanyám után, kitől beszélni és imádkozni tanultam, második édesanyámnak: a Kollégiumnak köszönhettem.”

Az új megajánlásokat és befizetéseket hálással köszöni a Kollégium igazgatósága.  
Debrecen, 1943 augusztus 30.

**Jakucs István.**

**Helyesbítés.**

A Debreceni Protestáns Lap 1943. évi 26. számához csatolt mellékleten közölt nyugtázásban 42—43—44. sorban Mikola helyett tévedésből Miskolc került a kimutatásba, tehát helyesbítve:  
Leány és fiú bibliakör, Mikola fizetett . . . . . 10 P-t,  
Bántó Bálint református lelkész, Mikola fizetett . . . . . 0 P-t,  
Református egyház, Mikola fizetett . . . . . 30 P-t.